

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 14

9. travnja 2015.

cijena 200 Ft

Obilježena 100. obljetnica rođenja Ladislava Matuška

Foto: Ákos Kollár

7. stranica

Skupština HDS-a

4. – 5. stranica

HAPPY tjedan

12. stranica

Gradišćanska olimpijada

15. stranica

Komentar

O jednom priopćenju

Na sedmoj stranici tjednika Srba u Mađarskoj Srpske nedeljne novine, od 26. ožujka, čitam priopćenje Samouprave Srba u Mađarskoj glede položaja srpskog radijskog i TV programa pri javnom servisu MTVA. U priopćenju stoji kako se stanje srpskih narodnosnih radijskih i televizijskih programa (emisija) i uvjeti njihove proizvodnje već duže vrijeme neprekidno i drastično pogoršavaju. U tom razdoblju nasljednik Mađarske televizije (MTV), MTVA jednostrano je odbacio sporazum o suradnji koji su 2000. godine sklopili MTV i zemaljske manjinske samouprave.

Nakon prihvaćanja novoga Zakona o medijima i spajanjem MTV-a (Mađarska televizija), Duna TV i Mađarskog radija (MR) novinare i ostale suradnike koji su pripremali srpske i narodnosne radijske i TV programe otpustili su u većoj mjeri od prosjeka na razini kuće MTVA. U svezi s otpustanjima nije došlo do pregovora s predstavnicima srpske narodnosti.

Reorganizacijom televizijskih kanala javnoga servisa emitiranje srpskoga narodnosnog programa (Srpski ekran) raspoređeno je u neprihvatljivi termin, a repriza je ovoga programa preko satelita, u slabom dometu i kakvoći, u skoro besmislenom terminu. Srpski narodnosni radijski program (Pečuh) premješten je k vanjskom suradniku, čiji su, do sada poznati, nesigurni uvjeti proizvodnje programa nepovoljniji od prijašnjih.

Dosadašnji pokušaji dogovora s vodstvom MTVA nisu doveli do rezultata. Skupština SSM pozdravlja činjenicu da je Odbor za dijasporu i Srbe u regiji narodne Skupštine Republike Srbije započeo sagledavanje stanja srpskih narodnosnih medija u Mađarskoj i podupire nastavak dijaloga.

Skupština SSM ustvrdila je da ono što je navedeno u zapisnicima Mješovitog odbora, koji nadzire provedeno iz dvostranoga srpsko-mađarskog ugovora o zaštiti manjina, povređuje uvjete srpskih narodnosnih programa.

Stav je Skupštine SSM da narodnosni programi javnoga servisa na najizravniji način dotiču narodnosnu kulturnu autonomiju. Ostvarivanje narodnosnih prava i uvjeti za njihovu provedbu ne mogu biti samo unutrašnja stvar MTVA.

Skupština SSM prosvjeduje u ime srpske narodnosti u Mađarskoj zbog stanja u kojem se nalaze srpski narodnosni programi, zbog pogoršanja uvjeta za ostvarivanje narodnosnih prava i ponovno potiče kod MTVA da se što prije započne pregovori s vodstvom MTVA i političkim čimbenicima odgovornim za djelovanje javnih medija, poradi poboljšanja osobnih, predmetnih, organizacijskih i materijalnih uvjeta proizvodnje srpskih narodnosnih programa i vremena njihova emitiranja, stoji u priopćenju.

Stipan Balatinac

Glasnikov tjedan

Neposredno uoči izvanredne sjednice Skupštine Hrvatske državne samouprave, njezin zastupnik Vince Hergović, ujedno i načelnik sela Plajgora, za ORF je izjavio kako je najvažnije da Hrvatska državna samouprava na sjednici kaže DA za utemeljenje hrvatskoga školskog centra u Sambotelu. Naime, nakon dva kruga javnih, a vjerojatno i nekoliko razgovora i iza zatvorenih vrata, HDS-ovo vodstvo kao jednu od dnevnih točaka sjednice predložilo je Obavijest o planiranom utemeljenju Hrvat-

Budimpešti po njihovim nastavnim programima odobrenih od nadležnih ministarstava. HDS ovih dana kreće u pregovore s nadležnima i o mogućnostima preuzimanja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma u Budimpešti u HDS-ovu nadležnost od sljedeće školske godine. Bude li sve teklo prema planu, do početka školske go-

dine 2016./17. u svom održavanju HDS će imati četiri hrvatska (dvojezična) školska centra od čega će se u tri odvijati odgoj i obrazovanje na okolicama od vrtića do gimnazije, a u Santovu do osmoga razreda. A tko zna, možda se usput pokaže i ukaže potreba za daljnjim preuzimanjem škola koje se danas nalaze u opasnosti zbog maloga broja učenika. Njihovo preuzimanje kao podružnica postojećih školskih središta. Naime, kada se ovih dana govori o položaju petrovošelske škole,

Oni koje su na dva javna foruma u Sambotel pozvali HDS i sambotelska Hrvatska samouprava, na drugome su se složili kako su ZA utemeljenje hrvatskoga školskog centra u Sambotelu. S ova dva DA kreće se dalje.

škoga školskog centra u Sambotelu. Oni koje su na dva javna foruma u Sambotel pozvali HDS i sambotelska Hrvatska samouprava, na drugome su se složili kako su ZA utemeljenje hrvatskoga školskog centra u Sambotelu. S ova dva DA kreće se dalje. Slijede razgovori, dogovori oko njegova ostvarenja sa svim čimbenicima i nadležnima. Čuje se kako grad Sambotel nudi nekretnine za budući školski centar, iza projekta stoji i jedan ministar mađarske vlade koji zdušno podupire projekt, u izgledu su i europski izvori, Hrvati tek trebaju usredotočiti snage i upisati dovoljan broj djece u razrede buduće škole koja bi počela djelovati, ako sve bude teklo glatko, školske godine 2016./17. Govori se kako je to mjesto u kojem posao može naći i do pedeset osoba. Kao model djelovanja budućega hrvatskog školskog centra u Sambotelu, navodi se djelovanje hrvatskih školskih središta u Pečuhu, Santovu (obadva u HDS-ovu održavanju) i

koja je također predala HDS-u molbu za preuzimanje u održavanje, onda se ona već sada vidi kao dio, ako se ostvari, budućega hrvatskog školskog centra u Sambotelu kao jedna jedinstvena cjelina na više mjesta, ali u HDS-ovu održavanju. Dodamo li i petrovošelsku školu prethodnom broju od četiri hrvatska školska središta, ostaju nam još tek tri dvojezične škole: bizonjska, martinačka i koljnofska. Koljnofska je u održavanju mjesne Hrvatske samouprave, što je jedinstven primjer kod Hrvata. Ostaje još dvadesetak škola u Mađarskoj u kojima se odvija nastava hrvatskoga jezika, u onima koje nose pridjev narodnosne u pet sati tjedno (u mnogima nastavu pohađa tek dio učenika škole), a u drugima u okviru satnice za strani jezik, a to je tri sata tjedno. Otprilike u ovim okvirima trenutno se kreće hrvatska školska priča u Mađarskoj...

Branka Pavić Blažetin

Završnica Državnoga natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti

U organizaciji Zavoda za istraživanje i razvoj prosvjete pri Ministarstvu ljudskih resursa, u Croaticinim prostorijama 17. ožujka priređena je završnica Državnoga natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti. Na nadmetanje iz budimpeštanske Hrvatske gimnazije i pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže prijavilo se ukupno osam gimnazijalaca. Nakon pismenoga dijela četiri natjecatelja stekla su pravo na sudjelovanje u završnici: Dorotea Perak (zbog zdravstvenih razloga nije sudjelovala) i Rebeka Špirka, maturantice budimpeštanskog HOŠIG-a, Danijel Blažetin i Nikola Végh, gimnazijalci 11. razreda pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže. Njihove je odgovore vred-

Najbolji srednjoškolci iz hrvatskoga jezika i književnosti školske godine 2014./15.

novao tročlani prosudbeni odbor: Stipan Karagić, Tomislav Krekić i predsjednica Timea Bockovac. Nadmetanje je organizirala i usklađivala suradnica Zavoda Magdalena Šibalin Kühn. Rebeku Špirka na natjecanje je pripremila prof. Mirjana Karagić, a Danijela Blažetina i Nikolu Végha prof. Jelena Kiss Kolar. Pitanja su bila sastavljena u skladu s nastavnim gradivom srednjih škola.

Rebeka Špirka od vrtića pohađa Hrvatsku školu, njezina obitelj nema hrvatskih korijena, ali jako voli hrvatsku kulturu i običaje, s roditeljima redovito putuju na hrvatski Jadran, posebice na otok Rab. U slobodnome vremenu rado čita, šeta se s psom ili druži s prijateljima. Želi studirati hrvatski jezik i književnost. Smatra da su pitanja iz jezikoslovlja bila pomalo teža. „*Rebeka je već u osnovnoj školi jako zavoljela hrvatski jezik i književnost, vrlo je otvorena osoba, pričljiva i ima mnogo prijatelja*“ – reče o maturantici HOŠIG-ova doravnateljica Marija Šajnović, koja joj je podučavala hrvatski jezik i književnost u 6. i 7. razredu.

Danijel Blažetin je natjecatelj s bogatim iskustvom, naime pobjednik je Državnoga natjecanja osnovnoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti. Ali nakon pobjede u sedmome razredu, ipak se prijavio na nadmetanje i sljedeće godine. Zašto? Da

se susretne s prijateljima. No sada su ga motivirali dodatni bodovi, koji se dobivaju pri daljnjoj naobrazbi ako je natjecatelj među najboljima. Voli pojedine umjetničke ostvaraje književnika, kadšto i sam piše, u posljednje vrijeme prati slam poetry. Igra košarku, a na televiziji rado prati igru tenisača Rogera Federera. Svoju daljnju naobrazbu želi nastaviti u Zagrebu, želi studirati biologiju, psihologiju, ali nisu mu strani ni anglistika ili kroatistika.

Nikola Végh također je stekao iskustvo natjecanja još u osnovnoj školi, no u sedmome razredu nije uspio do završnice Državnoga natjecanja iz hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa, ali je u osmom bio pobjednik u kategoriji narodopisa. Rado čita i vrsni je interpretator stihova, pobjednik je državnoga natjecanja kazivanja stihova i proze na hrvatskome jeziku. Igra badminton, a na televiziji prati hrvatske reprezentativce. Želi studirati medicinu. „*Oni su, naravno, naš ponos. Ne samo zbog toga što su ušli u uži krug nadmetanja nego inače. Oni su pametni, fantastično recitiraju i u svemu što se radi ili traži su daroviti. I jako su dobri športaši*“ – reče o Danijelu i Nikoli njihova razrednica Rita Magyar.

Vječno je pitanje kako vrednovati odgovore, kako dobiti točan rezultat onoga što se jako teško može mjeriti, a to je nečije znanje. Kako bodovati učenikov nastup u trenutku kada je uzbuđen ili pod raznim utjecajima? I zbog toga je velika odgovornost članova prosudbenog odbora. Doduše, i neuspjeh može motivi-

Rita Magyar, Nikola Végh, Rebeka Špirka, Marija Šajnović, Danijel Blažetin

rati natjecatelja, ovisno o njegovoj psihi. No ako bih trebala u nekoliko rečenica opisati ovogodišnje natjecatelje, koristila bih se mišlju njemačkoga filozofa Johanna Gottfrieda Herdera: „*Reci, mudračo, kako si stekao toliko znanja? Tako što se nisam stidio druge upitati*.“

Proglašenje rezultata natjecanja i dodjela povelja bit će krajem svibnja ili početkom lipnja, u budimpeštanskoj Gimnaziji Zsigmonda Móricza. Čestitamo svim sudionicima završnice!

Sjednica HDS-ove Skupštine

Za voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe na četiri godine imenovan Mišo Šarošac; bivšem predsjedniku HDS-ove Skupštine Miši Heppu izglasovana otpremnina u vrijednosti od pet mjesečnih plaća.

Angela Šokac Marković, dopredsjednica HDS-a, Ivan Gugan, predsjednik HDS-a, i Jozo Solga, voditelj Ureda HDS-a

Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i djelovanju Hrvatske državne samouprave, 28. ožujka ove godine, u zgradi budimpeštanske Croatice – Nefitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost, održana je izvanredna sjednica Skupštine.

Kako uz ostalo reče predsjednik Ivan Gugan, dvoje zastupnika, Edita Horvat-Pauković i Stjepan Blažetin, koji su javili da ne mogu doći, opravdano su nenazočni. Pošto je utvrđeno da sjednici nazoči dvadeset članova, a jedan mandat je još nepopunjen, uz dopunu da se uvrsti i dnevna točka Razno, jednoglasno je prihvaćen pismeno predloženi dnevni red: 1) Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine; izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao; izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; 2) Obavijest o planiranom utemeljenju školskoga središta u Sambotelu; 3) Rasprava o mogućnostima preuzimanja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma u Budimpešti u HDS-ovu nadležnost; 4) Rasprava o mogućnostima preuzimanja Hrvatskog kazališta; 5) Rasprava o utemeljenju HDS-ove ustanove u Pomurju; 6) Naknada za topli obrok Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu; 7) a) Donošenje odluke o datumu upisa djece u Hrvatski vrtić i osnovnu školu Miroslava Krležu, b) Donošenje odluke o datumu upisa djece u Hrvatski vrtić i osnovnu školu; 8) Izvješće o djelovanju unutarnjeg nadzora za 2014. godinu.

Nakon podulje, trosatne rasprave, Skupština je sve prijedloge jednoglasno prihvatila. Najprije su uz predsjednikovu usmenu dopunu prihvaćena izvješća o radu između dviju sjednica Skupštine, o izvršenju odluka kojima je rok istekao i o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik.

Najviše se raspravljalo o planiranom utemeljenju školskoga središta u Sambotelu. Kako uvodno reče predsjednik Ivan Gugan, na temu „Mogućnosti i prijedlozi narodnosnog odgoja i obrazovanja u Gradišću“ u proteklom razdoblju održana su dva skupa u Sambotelu. Na temelju prijašnjeg poticaja za pokretanje srednjoškolskog središta, što je pomalo zastalo, HDS je predložio razmišljanje na višoj razini o pokretanju školskog središta u Gradišću, što je prihvaćeno. S druge strane ponuđena je zgrada

za buduću ustanovu, a pomoć su u tome ponudili ne samo grad nego i neki ugledni političari podrijetlom iz Gradišća. S obzirom da je cilj bio da se pitaju Hrvati u Gradišću o tome koliko je to realno, prvi skup je bio obavijesni, a na drugom sastanku jednoglasno je poduprto da se krene u pregovore oko toga. Stoga je zamolio predstavnike gradišćanskih Hrvata da počnu organiziranje da se što više djece upiše. Budući da se u Sambotelu 17, a možda i više godina u jednom vrtiću već odvija odgoj na hrvatskome jeziku s 30 polaznika, to može biti dobar temelj za osnovnu školu. Međutim, zamisao je da bi u početku krenuli s vrtićem, prvim razredom osnovne i srednje škole, a zatim bi se sve to uzlazno proširivalo. Kako uz ostalo reče Gugan, dobili su uvjerenja da u Petrovom Selu već sada postoji zanimanje za hrvatsku gimnaziju, realna je mogućnost da se tome priključi i Koljnof, a mogućnost je otvorena i za učenike iz Pomurja. Uspije li se u tome, škola bi mogla početi s radom od školske godine 2016./2017. Vinko Hergović predložio je da se u organizacijski odbor uključe i zastupnici Skupštine Hrvatske državne samouprave iz Gradišća. Gradišćanski zastupnici Geza Völgyi i Franjo Pajrić zatražili su da se ubuduće skupovi na narečenu temu održe poslije radnog vremena, nadalje da se razradi nacrt budućega hrvatskog školskog središta kako bi se pokrilo cijelo Gradišće, a da se obrazovni rad buduće ustanove proširi jer, kako je rečeno, imamo previše diplomiranih ljudi, ali oni ne mogu naći posao. Na kraju je jednoglasno prihvaćen prijedlog da se nastave odnosno povedu konkretni pregovori o pokretanju hrvatskoga

Skupštini se odazvalo dvadeset zastupnika, osam Izborne koalicije „Hrvati za Hrvate“ i dvanaest Saveza Hrvata u Mađarskoj

školskog središta u Sambotelu. Geza Völgyi istaknuo je da su male škole temelj obrazovanja, smatra da ih HDS mora spasiti pod svaku cijenu, pa iako one nisu uvijek unosne, rentabilne. Uključivši se u raspravu oko problema i poteškoća malih škola, glasnogovornik Mišo Hepp uz dobro poznavanje tog problema, pri tome iskazujući razumijevanje za položaj malih škola, zauzeo se za utemeljenje školskog središta u Sambotelu jer, po njemu, nema alternative. Zaključno je ponovio prijašnje mišljenje: ako se u tome ne uspije, Hrvati u zapadnom dijelu Mađarske u roku od pet godina bit će nepismeni u hrvatskome smislu. Kada su u pitanju male škole, većina sudionika rasprave potvrdila je kako

najveću teškoću predstavlja opadanje broja djece, što znači i smanjenje financiranja, a to su općeniti problemi od Bačke preko Baranje do Gradišća. Konačno je Skupština jednoglasno poduprla prijedlog da se ovlasti predsjednik i nadležni odbor, odnosno da se u radni odbor uključe predstavnici gradišćanskih Hrvata, te da počnu pregovori oko utemeljenja školskog središta kako bi se on što prije ostvario.

Nakon višekratnih dogovora o mogućnostima preuzimanja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma u Budimpešti u HDS-ovu nadležnost, Skupštinu je predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Joso Ostrogonac obavijestio o dosadašnjem tijeku i postignućima. Na temelju svega toga, a nakon kraće rasprave, Skupština je jednoglasno prihvatila da se ovlasti predsjednik i nadležni odbori za nastavak pregovora kako bi se na sljedećoj sjednici, budu li za to postojali uvjeti i određena jamstva, mogla donijeti odluka o preuzimanju. Nakon toga imat će još mjesec dana da se do kraja svibnja ostvari preuzimanje.

Na temelju prethodnih razgovora s predstavnicima pečuskog poglavarstva koji je potaknuo predaju tamošnjega Hrvatskog kazališta na održavanje HDS-u, naglasivši kako će i dalje sudjelovati u sufinanciranju rada ove ustanove, Skupština je ovlastila predsjednika i Odbor za kulturu da se započnu pregovori oko preuzimanja ove istaknute kulturne ustanove Hrvata u Mađarskoj.

Sukladno zacrtanim ciljevima novog saziva Skupštine da HDS do kraja mandata u svim regijama Hrvata u Mađarskoj ima hrvatsku ustanovu, predsjednik Ivan Guban reče kako su najbrže reagirali naši sunarodnjaci u Pomurju. Na sastanku održanom još u prosincu izrazili su želju za utemeljenjem Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog centra. U tijeku je izradba novog osnivačkog dokumenta koji bi se mogao prihvatiti na idućoj sjednici u travnju, a za sjedište su ponuđene prostorije u Serdahelu. Pošto se manja rasprava razvila oko načina odabira sjedišta buduće ustanove, Skupština je jednoglasno prihvatila prijedlog da se do sljedeće sjednice riješi pitanje sjedišta, te da se onda prihvati osnivački dokument nove ustanove.

U nastavku sjednice, bez rasprave, jednoglasno su prihvaćene odluke o naknadi za topli obrok Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, te o datumu upisa djece u Hrvatski vrtić, osnovnu školu i gimnaziju Miroslava Krleže u Pečuhu i u Hrvatski vrtić i osnovnu školu u Santovu. Prema tome upisi u školsku godinu 2015./2016. za djecu rođenu do 31. kolovoza 2009. ili prije, bit će prema središnje određenom nadnevku, dakle 16. i 17. travnja ove godine. Na kraju jednoglasno je prihvaćeno i izvješće o djelovanju unutarnjeg nadzora za 2014. godinu. Među raznim, dopredsjednica Angela Šokac Marković, članica Pododbora za natječaje Ministarstva ljudskih

Bivši predsjednik HDS-a, sadašnji glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu, Mišo Hepp

resursa, izvijestila je okupljene o broju pristiglih natječaja i dodijeljenim iznosima.

Na zatvorenoj sjednici raspravljalo se o imenovanju voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe. Odlukom br. 40/2015. (28. III.) Skupštine Hrvatske državne samouprave, za voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe na četiri godine imenovan je Mišo Šarošac. Njegova su primanja ostala nepromijenjena. Na molbu bivšega predsjednika, Skupština je izglasovala bivšem predsjedniku Miši Heppu otpremninu u vrijednosti od pet mjesčnih plaća prema članku br. XIII. bivšega valjanog Pravilnika o organizaciji i djelovanju Hrvatske državne samouprave. Na kraju je još prihvaćena odluka o odricanju zastupničkog mandata.

Kako je naglašeno, iduća sjednica bit će 25. travnja na dan održavanja Državnoga hrvatskog malonogometnog turnira u novome športskom središtu Hrvatske škole Miroslava Krleže u Pečuhu. Nakon sjednice Skupštine uslijedilo je otvorenje izložbe „Europa u dječjim očima“, u sklopu Croatiadina likovnog natječaja, a poslije je i obilazak nekretnine u Ulici Nagymező 49.

-mcc-

Mišo Šarošac, ponovno izabrani voditelj Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe

Poziv za dostavljanje prijedloga

Sukladno Pravilniku za dodjelu odličja Hrvatske državne samouprave, pozivamo članove i odbore Skupštine, područne hrvatske samouprave, hrvatske manjinske samouprave, hrvatske udruge, hrvatske ustanove da dostave svoje prijedloge za dodjelu odličja.

Prijedloge možete dostaviti u ovim kategorijama:

1. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj;
2. Za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj;
3. Za hrvatsku mladež u Mađarskoj;
4. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj.

Odličje se dodjeljuje za priznanje djelatnosti osobama, kolektivu, udrugama i ustanovama koje su se svojim radom, djelatnošću posebno istaknule na polju jačanja hrvatske nacionalne svijesti, pridonijele razvoju hrvatskoga jezika i kulture, za koje se vežu istaknute osobne i skupne zasluge. Jedan predlagatelj ima pravo predložiti samo jednoga kandidata.

Prijedlog za odličje predaje se na obrascu koji možete naći na web-stranici: www.glasnik.hu.

Prijedlog za dodjelu odličja treba stići na adresu Ureda Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Bíró L. u. 24, e-mail: hksamouprava@chello.hu), najkasnije do 15. lipnja 2015. godine.

SOMBOR

„PANONIJA – EUROPA – Šokci, Bunjevci”

U suorganizaciji Udruge „Šokačka grana“ Osijek, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Udruge građana „Urbani Šokci“ Sombor, 21. ožujka u Pastoralnom centru župe Uzvišenja Svetog Križa u Somboru svečano je predstavljen *Zbornik radova Urbani Šokci 8/9 – PANONIJA – EUROPA – Šokci, Bunjevci*. U ime izdavača i priređivača izdanja Zbornik su predstavile počasna predsjednica Udruge „Šokačka grana“ Osijek mr. sc. Vera Erl i dr. sc., sveučilišna profesorica Helena Sablić Tomić, a u ime sunakladnika Katarina Čeliković, menadžerica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Kako je tom prigodom istaknuto, Zbornik je nastao na temelju dvaju okruglih stolova, prvog *Panonski kontekst šokačke i bunjevačke kulture i tradicije* i drugog *Kako se može biti Europljanin i živjeti u Šokadiji*.

U ime domaćina i organizatora okupljene je pozdravila Marija Šeremešić, predsjednica Udruge građana „Urbani Šokci“, među njima posebno goste, uzvanike i sudionike programa, ali i posjetitelje. Svojom nazočnošću odnosno sudjelovanjem priredbu su uveličali predstavnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Srbiji: Željko Pakledinac, nadalje santovačke Hrvatske samouprave, KUD-a Hrvata „Bodrog“ iz Monoštora (Bački Monoštor), HKUD-a „Matoš“ iz Plavne i HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora. Svojim nastupom program su uljepšali mladi članovi UG „Urbani Šokci“ Sombor koji su kazivali stihove i prozu domaćih autora, te pjevački sastav „Kvintice“, uostalom članice pjevačkog zbora „Kraljice Bodroga“ iz Monoštora, koje su izvele nekoliko korizmenih i uskrasnih pjesama. Dodajmo kako je kulturni program priređen u znaku dviju važnih obljetnica, u spomen 95. obljetnice smrti pjesnika Stipana Bešlina i 5. obljetnice smrti svećenika Josipa Pašića, obojica rodom iz Monoštora.

Gđa Erl predstavila je desetogodišnji rad Udruge građana „Šokačka grana“ Osijek, ali i od samih početaka plodnu suradnju s Bunjevcima i Šokcima u Srbiji i Mađarskoj, te zajednički ostvarene projekte. Pri tome reče da su im osnovni ciljevi pri osnutku bili «istraživati, a istraženo promovirati, tiskati, i doprijeti do šire javnosti». Među njima jedan je od najvažnijih upravo Međunarodni okrugli stol i Zbornik Urbani Šokci. Upitavši se tko su to urbani Šokci, slikovito reče da su to Šokci koji žive gradskim životom, a umjesto odijevanja nošnje, nose laptope na ramenu. Zato Urbani Šokci pokušavaju svoju baštinu očuvati i prenijeti na mlađe. Tako je do sada organizirano devet okruglih stolova, a objavljeno

sedam zbornika, među kojima i dva dvobroja. Cijeli projekt osmislili su znanstvenici Šokačke grane, sveučilišni profesori Helena Sablić Tomić, Goran Rem i ona kao predsjednica Udruge Šokačka grana. Budući da su se usmjeravali u smjeru kulturnih i znanstvenih ustanova, njihova je aktivnost rezultirala sa Šokačkom čitanom i Zbornikom. Baštinici su im bili Vladimir Rem i Julije Njikoš. O povijesti Šokaca učili su iz knjiga Vladimira Rema, a svirali i pjevali iz knjiga Julija Njikoša. Naime, Vladimir i Goran Rem napisali su knjigu *Šokci u povijesti, kulturi i književnosti*, što je prvi sveučilišni udžbenik o Šokcima. Naglasila je kako od baštinika kreću prema suvremenosti, i to preko običaja, tradicijske kulture, zlatoveza, gastrokulture do stručnih i znanstvenih knjiga. Tako je Julije Njikoš napisao knjigu *Povijest tambure i tamburaške glazbe*. – Naša prva aktivnost i manifestacija 1995. bila je *Što su jeli naši stari u korizmi*, dobra prilika da se odmah nakon prve skupštine sastanemo oko „astala“ što je održano do danas, koja je iznjedrila i šest kuharica koje su izdane kao privitak Glasa Slavonije, čime smo ponovno izašli u javnost.

Profesorica Helena Sablić Tomić ukratko je predstavila Zbornik Urbani Šokci – Panonija – Europa, Šokci Bunjevci 8/9. Kako uz ostalo reče, Zbornik je nastao na osnovi dvaju okruglih stolova: *Panonski kontekst šokačke i bunjevačke kulture i tradicije* i *Kako se može biti Europljanin i živjeti u Šokadiji*.

U ime sunakladnika Katarina Čeliković reče nekoliko riječi o uspostavljanju i vidovima suradnje s Urbanim Šokcima u Somboru i preko njih sa Šokačkom granom Osijek. Premda Zavod djeluje tek šest godina, već u početcima 2009. godine prepoznao je vrijednost okruglog stola kada se već i logistički i financijski uključio u ovaj projekt. Ona je navela sve najvažnije ustanove s kojima Zavod ostvaruje suradnju osim u Srbiji, i s ustanovama u Hrvatskoj i Mađarskoj. Nakon prethodnog Zbornika koji je tiskan u tristo primjeraka, ovaj je objavljen u četiristo, tako da će u svibnju dospjeti u ruke svih zainteresiranih. Zbornik su za tisak priredili Helena Sablić Tomić i Vera Erl, a urednik je profesor Goran Rem. Na 436 stranica objavljeno je 36 studija, od toga 11, dakle trećina, autora vojvođanskih Hrvata, što je od iznimne važnosti. Zbornik je podijeljen u sedam tematskih cjelina, sa zaključkom Helene Sablić Tomić, a odlikuje ga raznovrsnost tematike i heterogenost autora. I ne samo po tome je važan ovaj Zbornik, nego i po tome što su ove studije i znanstveno, i publicistički bitne. Nadalje, važno je spomenuti da on pridonosi povećavanju tematiziranju kulturne povijesnosti i sadašnjosti vojvođanskih Hrvata, postajemo vidljiviji i u hrvatskoj javnosti, a time i važniji – reče uz ostalo Katarina Čeliković.

Na kraju je gđa Erl predstavnicima triju bačkih udruga s kojima imaju potpisan ugovor o trajnoj suradnji – UG „Urbani Šokci“ Sombor, KUD Hrvata „Bodrog“ Monoštor i HKUPD „Matoš“ Plavna – svečano uručila Zahvalnicu dodijeljenu u povodu desete godišnjice osnutka Udruge Šokačka grana koja je obilježena 3. veljače ove godine u Osijeku.

Zaključno je Marija Šeremešić navela i sve dosadašnje poduzimatelje projekta odnosno Zbornika Urbani Šokci. Ona je ujedno najavila i jubilarne, Deseti međunarodni okrugli stol koji će se na temu *vođe* održati 15. do 16. svibnja ove godine u Somboru, odnosno u Osijeku.

Stipan Balatinac

Stota obljetnica rođenja Ladislava Matuška

Polaganje vjenaca kod groba Ladislava Matuška

Hrvatski klub Augusta Šenoe, Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoe, Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe i KUD Tanac 21. ožujka priredili su svečanost obilježavanja 100. obljetnice rođenja Ladislava Matuška, pučkog učitelja, kantora i zbrovođe. Na pečuškome groblju položeni su vijenci kod groba Ladislava Matuška, potom je u pečuškoj Augustinskoj crkvi služena misa zadušnica. Nju je služio svećenik Norbert Nagy, a pjevao Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. Nakon mise u Hrvatskome klubu Augusta Šenoe otvorena je spomen-izložba starih fotografija s temom iz života i rada Ladislava Matuška, koje se vežu uza selo Atu. Nazočne je pozdravio voditelj Kluba Mišo Šarošac, među njima posebno generalnu konzuz-

licu Vesnu Halugu, parlamentarnoga hrvatskog glasnogovornika Mišu Heppa i predsjednika HDS-a Ivana Gugana. Izložbu je prigodnim riječima sjećanja otvorila Marija Bošnjak, a glazbenu podlogu otvaranju dali su Ženski zbor KUD-a Tanac i Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. Izložbi je slijedilo predstavljanje knjige Ladislava Matuška «Emléket hagyni» – Tiszteletadás Matusek László kántortanítónak / «Ostaviti uspomenu» – Poštovanje prema učitelju Ladislavu Matušku. Knjigu je predstavio njezin urednik Jožef Savai uz jednu od pomagačica u ispravku rukopisa iz ostavštine Ladislava Matuška Mirjanu Bošnjak (uz Mirjanu Jakšić koja je pomogla u ispravku rukopisa).

Objavljena knjiga biografija je Ladislav Matuška, dnevnik koji je on vodio za svoga učiteljevanja i rada, ali našlo se tu mjesta i za napise iz pera drugih koji govore o Ladislavu Matušku te ne-

koliko napisa kojima Ladislav Matušek donosi biografske podatke nekolicine ljudi. Knjiga je uglavnom u većem dijelu napisana na mađarskom jeziku, a manji dio na hrvatskome, ima 174 str., 20 str. fotografije u crno-bijeloj tehnici i šest stranica s fotografijama u boji. Zainteresirani mogu kupiti knjigu kod KUD-a Tanac po cijeni od 2500 forinti.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Á. kollár

O knjizi su govorili urednik Jožef Savai i Mirjana Bošnjak.

Ženski zbor KUD-a Tanac

Povjerenstvo za Hrvate Pečuške biskupije

Ladislav Ronta

Početak 2014. godine, piše portal zornicanova.hu, u sklopu Pastoralnog vikarijata Pečuške biskupije ustanovljene su, pokraj već postojećeg povjerenstva za cigansku narodnost, dvije narodnosne referature, njemačka i hrvatska. Hrvatska je referatura za čelnog čovjeka dobila velečasnog Ladislava Rontu, koji je, nakon smrti dekana Stjepana Zagorca, preuzeo jedan od dva hrvatska dekana biskupije, nijemetski, kamo pripadaju naselja pečuške okolice s hrvatskim pučanstvom.

Program koji je sa strane referature sastavljen za 2014. godinu prihvaćen je, a sada se mirno može reći da je uspješno ostvaren. Naš je program zaista bio raznolik – kaže vlč. Ronta – pokušali smo okupiti župljane hrvatskoga materinjeg jezika. Prihvatili smo već postojeće vjerske programe, kao što je proslava Sveta tri kralja u Harkanju, a pokazali smo se i kao uspješni poticatelj. Tako naprimjer, na naš je poziv vjersku tribinu održao u Pečuhu đakovačko-osječki nadbiskup u miru dr. Marin Srakić, veselimo se što je uspjela svibanjska pobožnost u Nijemetu te adventska svečanost u Mohaču i u Kukinju. Korizma je lani obilježena u Mohaču u suradnji sa Zornicom novom, i izložbom dječjih crteža u pečuškoj crkvi sv. Elizabete. Održali smo i susret svećenika koji služuju ili su službovali među Hrvatima, da bismo i tim susretom stavili naglasak na važnost nazočnosti materinjeg jezika u životu Crkve.

O planovima za 2015. godinu velečasn Ladislav Ronta rekao je: Bogojavljenje je u suradnji s gostima iz Hrvatske održano, u tijeku je natjecanje u crtanju, i priprema korizmene mise u Kertvarošu u suradnji s kukinjskom Hrvatskom samoupravom. Na redu je svibanjska pobožnost uza sudjelovanje

pjevača i vjernika iz okolnih naselja, za lipanj se predviđa opet nešto novo, to je susret hrvatskih obitelji u Đudu, za jesen se planira sudjelovanje u vršendskom programu koji će biti priređen u povodu tisućljetne opstojnosti toga tronacionalnog naselja. U Šeljini se želi održati pobožnost u povodu mjeseca Gospine krunice, u Katolju u povodu svetkovine proštenja, a kao novo mjesto javlja se Pogan, gdje bi se priredila adventska pobožnost uz moljenje krunice i pjevanje prigodnih pjesama. Da bi se nastavila suradnja s hrvatskim narodnosnim samoupravama, želi se organizirati sastanak svećenika Pečuške biskupije, koji govore hrvatski ili su hrvatskog podrijetla, s predstavnicima hrvatskih narodnosnih samouprava Baranjske županije.

Doznajemo na kraju i to da navedene planove Biskupija još nije odobrila, no velika je vjerojatnost da će biskup György Udvardy i ove godine, kao što je i prošle, podupirati nastojanja Povjerenstva za hrvatsku narodnost u Baranjskoj županiji – donosi na portalu zornicanova autorica napisa Milica Klaić Tarađija.

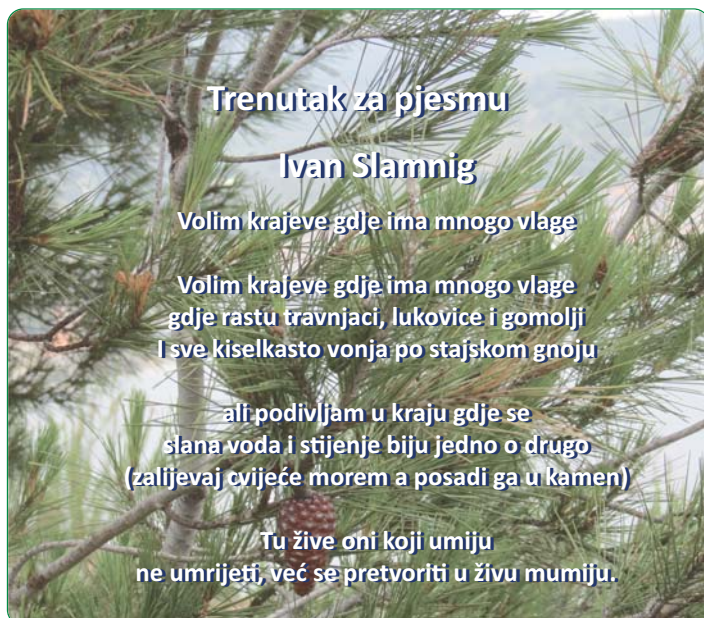
Branka Pavić Blažetin

Sveta misa u nijemetskoj crkvi

Nakon Svete mise u nijemetskoj crkvi na Duhove 2014.

POKLON-KNJIGE „KRLEŽINIM“ MATURANTIMA – DVADESETOGODIŠNJA TRADICIJA

I ove godine generalna konzulica Vesna Haluga nastavila je umalo 20-godišnju tradiciju svojih prethodnika na čelu Generalnog konzulata u Pečuhu, poklon maturantima knjige na hrvatskom jeziku u sklopu svečanosti predaje maturantnih vrpca, koja se 2015. godine dogodila 13. veljače. Ove godine 32 maturanta Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, svaki posebice, primio je iz ruku generalne konzulice Vesne Haluge poklon-knjigu Zvonimira Bartolića „Sibila“. Knjiga gatalica Zrinskoga dvora u Čakovcu. Matica hrvatska, Čakovec – Zagreb, 2007.

Rukopisno je to djelo iz 17. stoljeća, oslikani rukopis pod naslovom Sibila; knjiga gatalica Zrinskog dvora u Čakovcu. Djelo je pripadalo hrvatskoj banici, grofici Katarini Frankopan Zrinski (1625. – 1673.), ženi bana Petra Zrinskog i sestri markiza Frana Krste Frankopana. Sibila je slučajno sačuvana, pošto su austrijski generali 1671. opljačkali sva imanja i sva kulturna dobra obitelji Zrinski i Frankopan. U predgovoru Bartolić ističe kako navedena Sibila »najljepši rukopis starije hrvatske književne baštine – koja nakon više od jednog stoljeća kako je poznata, a više od tri i pol stoljeća kako je nastala, izlazi pred hrvatsko općinstvo.«

Prvi dio knjige čini preslik izvornika Sibile. Djelo je ukrašeno lijepim likovnim prilozima nepoznatog slikara. O tome piše Bartolić: »U povijesti hrvatske književnosti poznato je oslikavanje glagoljaških rukopisa. Među latiničkim hrvatskim rukopi-

sima Sibila je iznimka po bogatstvu i ljepoti ilustrativnog materijala kao i po grafijskoj uređenosti, što nam govori o njegovoj svojevrsnoj reprezentativnosti.« Sibila je bila namijenjena životu na dvoru Zrinskih. Jezik kojim je pisana pripada ozaljsko-čakovečkome krugu. Autor smatra da su na prvoj stranici Sibile u slikarskoj kompoziciji prikazani Petar i Katarina Zrinski.

Budući da je Sibila rukopisno djelo, Bartolić donosi i transkripciju suvreme-

nom ortografijom. Djelo je Bartolić opskrbio studijom Sibila. U njoj je dokazao kako je riječ o prijevodu, »bolje rečeno preradbi mađarske gatalice Fortuna«, a u djelu se očituju prilike u zemlji toga vremena, a poglavito se to vidi kada je riječ o hrvatskim toponimima. Na kraju izdanja nalazi se sažetak na hrvatskom, njemačkom i engleskom jeziku te podatci o autoru djela – piše o knjizi Đuro Vidmarović u časopisu Vijenac 363.

Branka Pavić Blažetin

SEPETNIK – U organizaciji Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednikom Zoltanom Markačem, 27. ožujka, u Integriranom središtu za usluge zajednice predstavljena je knjiga Josipa Mihovića „Odalenn délen / Geni na more zovu“.

KERESTUR – Približavanjem uskrasnih blagdana prof. dr. Karlo Gadanji, kao krsni kum svih polaznika mjesnoga dječjeg vrtića i osnovne škole, 1. travnja posjetio je djecu i podario ih uskrsnim darom. Nekadašnji Keresturac već godinama širokogrudno daruje djecu i djelatnike raznih ustanova u Keresturu, te djelatnike samouprave.

Prilikom kazališne sezone u Gradišću, kipic kojega nam je poslala Ana Nickl-Keresteš iz Hrvatskoga Židana prikazuje židanske igrokazače iz 1943. ljeta s kusićem „Dugava nad selom“. Na sredini sidi farnik Hrvatskoga Židana Lovre Fabijanković, rodnom iz Koljnova

Otvorenje izložbe

Europa u dječjim očima

U Croaticinu galerijskom prostoru 25. ožujka otvorena je komorna izložba „Europa u dječjim očima“. U nazočnosti prvoga tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Berislava Živkovića, voditelja narodnosnog odjela pri Ministarstvu ljudskih resursa Richárda Tircsija, domaćina, Croaticina ravnatelja Čabe Horvatha, ravnateljice budimpeštanskog HOŠIG-a Ane Gojtan, polaznika i nastavnika te škole i inih posjetitelja, izložbu je otvorila novinarka Kristina Goher. Pjesmu velikana hrvatske književnosti Miroslava Krleža „Naša kuća“ kazivala je gimnazijalka 9. razreda budimpeštanske Hrvatske gimnazije Dorka Paradi, pobjednica školskog natjecanja u kazivanju stihova i proze na hrvatskome jeziku.

Sonja Červenji i profesor Zoltán Csomós pored gimnazijalkine slike „Zadar“

Posrijedi je postav nagrađenih likovnih ostvaraja nagrađenoga likovnog natječaja Croatiada istoga naslova Hrvatske državne samouprave, od 1. razreda osnovnih škola do gimnazijske dobi. Umalo trideset uradaka. Otvorenje je ujedno bilo i povijesni događaj jer nagrađeni crteži toga natječaja, izuzev prostora svečanosti dodjele nagrada i proglašenje rezultata, nisu bili izloženi. Crteži su postavljeni po zidovima i panoima po misaonoj niti, jer im tematika varira od hrvatskih pokladnih običaja do simbola Europske unije, a glede tehnike prednjače one s flomasterom, potom olovke u boji, krede u boji te grafit i kolaž. Po jednome zidu visjeli su zidni kalendari sastavljeni od do sada nagrađenih dječjih radova.

I kakva je Europa u dječjim očima? Jedno veliko stablo s krošnjom njezina zemljovid, a po granama sjede mudre sove u bojama zastave države. Zlatno sunce, po čijim zrakama počivaju građevinske vrednote od Eiffelova tornja preko pulskog amfiteatra do budimpeštanskog kipa slobode. Europa je kontinent po kojem slobodno putujem s obitelji. Ona je sklad prijateljstva, poštovanja i ljubavi, jer sam u krugu prijatelja različitih nacija. Crvenokosa kraljica, koja jaše na biku ili moj uži zavičaj s crkvom ili mohačkim pokladama. Hrvatski Jadran, grad Zadar ili gostoprimitstvo na moru. Ja na hrvatskome moru, kupam se i uživam, oko hrvatskih krajolika leptiri u bojama zastava država i tako Eu-

Koje su dječje poruke?

ropa u meni poput lijepoga ljetnog doživljaja. Zdanje Mađarskoga parlamenta, ispred njega stoje likovi, Španjolka u crvenome ruhu izazovno pleše, Nizozemka u plavoj suknji, bijeloj bluzi, drvenim klompama i s tulipanima u ruci... po sredini niza pak Hrvat u nošnji s tamburicom u ruci. Po poleđini pojedinih crteža nekoliko rečenica autora o slici, koje su u ovoga puta bile ispod crteža. Primjerice: „S prijateljima zamišljamo budućnost u Europi. U slobodi, veselju i miru jer mi, djeca, to volimo.“ Autor je polaznik 3. razreda osnovne škole.

Dječji su crteži pozitivni titraj o bogatoj europskoj građevinskoj kulturi, o prekrasnim krajolicima i o poštivanju predaka i njihove ostavštine. O jednoj mudroj Europi koja je niknula u cvijet, o slobodi koja se rađala borbom hrabrih pojedinaca, u ratovima i na ljudskoj mucu. I u tome kulturološko-povijesnom viru tu smo mi Hrvati i matična nam domovina Hrvatska. Iščitavajući te dječje signale, bilo da je riječ o crtežu o Europi u širem kontekstu ili o mikrosvijetu unutar nje, hrvatska su obilježja uvijek prisutna. Daljnje dekodiranje je na nama jer je vrijedno malo zastati u tome kazalištu zvanom svijet odraslih. Biti u tišini, možda se malo sagnuti i čuti, poslušati što nam šapuću djeca.

Neka postav napusti svoje zamišljene okvire i putuje po našim naseljima, posjetite ga i poslije zamislite kakva je Europa u vašim očima. Što biste nacrtali? I koja bi bila prva boja na snježnobijelom papiru? Nije ni toliko jednostavno, zar ne? Vjerujte mi, svaki je crtež svjedočanstvo o darovitoj hrvatskoj djeci u Mađarskoj. Dođite i posjetite izložbu, ona vas čeka do kraja travnja.

Kristina Goher

Naša mnogobojna Europa

Najbolja školska ravnateljica 2014. ljeta

Edita Horvat-Pauković: «Gizdava sam na to da petroviska škola još živi, da smo se uspjeli obdržati u dvojezičnoj nastavi i da smo pokazali svitu da i mala škola more dobiti lijepe rezultate, a na naticanji financijsku pomoć!»

Titula i s tim skupa povelja «Ravnateljica 2014. ljeta», po ocjenjivanju civilne udruge pod imenom «Citistar», je krajem februara u sambotelskom restoranu «Tóvendégló» dodijeljena Editi Horvat-Pauković, direktorici Dvojezične škole u Petrovom Selu. – Kad sam prešala mail u svezi s tim, mislila sam da se negdo šali s manom, ali onda sam doznala da to je jedna civilna nagrada, po kojoj jedan online-magazin skuplja informacije o stručnjaci, športaši, kulturni djelači, prik svojih poznanikov u civilnom žitku, i onda stručni žiri odlučuje koga će izabrati za ku titulu. Tako su mogli dočuti visti, kako teče aktivan žitak u našoj školi, a uza to sigurno su i mislili da dobro djelamo – začela je odgovoriti na naše pitanje petroviska školska peljačica i nastavila: – U prvom trenutku bilo mi je jako čudno, nisam znala kako ću se ponašati drugi dan u pedagoškoj zbornici. Hoću li veljek reći da sam odlikovana, a s tim bi ispala hvalisava, ali da ne velim ništa. lako to se zna da u našoj školi moram i ja čuda djelati, ali i svi učitelji, roditelji pak i dica da bude takov žitak kakov je. No problem je riješen s tim da je moja manja kći stavila sliku i priznanje na društvenu mrižu, a nisam mogla vjerovati koliko sam čestitkov dobila na ovu vist, čemu se pak jako veselim – je priznala svoju posebnu radost Edita Horvat-Pauković ka ljetos ima i dvostruko jubilaro ljeta. Naime, u ravnateljskom fotelju petroviske Dvojezične škole sidi jur

deseto ljeta, a kot savjetnica hrvatskoga jezika u Gradišću već petnaest ljet dili tanače. Od 1987. ljeta djela u petroviskoj školi, a na početku dvoja ljeta je bila paralelno zaposlena i u mjesnom domu kulture, kade je 1990-ih ljet, s Jolankom Kocsis skupa, ganula kazališnu djelatnost, istina onda još s ugarskim igrokazom. Za pedagošku profesiju se je jur odlučila u osnovnoj školi, po primjeru svojih pedagogov ugarskoga jezika i tjelovježbanja. Kako je rekla, ti su joj učitelji bili jako strogi, ali i ljubazni, a školari su mogli na nje računati, znači i po struki i po ljudski

osobina bile su peldodavne peršone pred dicom. Na pečušku Visoku školu ju je usmirio profesor ruskoga jezika, a na prijemni ispit iz hrvatskoga jezika ju je poslalo batrenje učitelja Antuna Karagića, ki je živio i djelao u Gornjem Četaru. U medjuvrimenu za ruskim i hrvatskim jezikom, slijedio je i studij za učiteljicu od 1. do 4. razreda, za peljačicu odgojno-obrazovnih ustanovov, a i diplomski studij iz hrvatskoga jezika i književnosti u Sambotelu. 2004. ljeta je odlikovana od Saveza Hrvata u Mađarskoj za osobit doprinos na području školstva, 2012. ljeta joj je Skupščina Željezne županije darovala spomin-plaketu «Za narodnost». – Ako pogledam prvu nagradu, to je svakako stručno pri-

znanje, druga nagrada mi je presenećenje, ku sam dobila za djelovanje u Hrvatskoj samoupravi i u kulturnom žitku Hrvatov ove naše županije. A ovov sadašnjoj trećoj nagradi se i zato veselim jer ne samo struka vidi da dobro djelam nego i civilna sfera, a to je još plus-priznanje – je dodala ravnateljica, ka je zvana odzgora navedenih dužnosti još predsjednica Turističke udruge Hrvata u Mađarskoj, članica pjevačkoga zbora Ljubičica, zastupnica mjesne Hrvatske samouprave i članica Odbora za odgoj i obrazovanje u Hrvatskoj državnoj samoupravi. Kako ima

za sve te funkcije i obaveze vrimena, na to nam je ovako odgovorila: – Kad ne znamo pametnije reći, onda to velimo, da človik ima na to vrimena, na što kani imati. Ja svenek moram imati dobru organizaciju u sebi, naravno, sad je jur laglje, kad divičice su u mojoj familiji već narasle i znaju pomagati u domaćinstvu, a ovako imam već vrimena na svoje djelo. Dokle ne ćutim da mi je nešto teško napraviti, donidob ću pravoda djelati, ali za to negda-negda moram reći na neke stvari da ne – naglasila je školska ravnateljica, kojoj je ovo ljeta posebno borbeno, pokidob smatra da male škole pod Obrazovnim centrom «Kleblsberg» umiraju. Po nje mišljenju, u velikoj masi škol nije važno hoće li opstati jedna manjinska škola ili ne. Zbog toga su i započeti razgovori s Hrvatskom državnom samoupra-

vom – jur po drugi put – o prikzimanju petroviske škole. Na što je pak najgizdavija odlikovana ravnateljica, a i Edita Horvat-Pauković kot privatna osoba, to je ovako koncipirano: – Gizdava sam na to da petroviska škola još živi, da smo se uspjeli obdržati u dvojezičnoj nastavi i da smo pokazali svitu da i mala škola more dobiti lijepe rezultate, a na naticanji financijsku pomoć. U civilu sam pak gizdava na svoju obitelj, a morem biti gizdava i na to sve, što sam uspjela napraviti blizu svojega pedesetoga ljeta. Dobila sam puno doživljajev ter imam čuda prijateljjev na ke morem računati, a mislim da je ovako i laglje djelati!

HAPPY tjedan u lukoviškoj školi

Državni znanstveni prehrambeni institut, (Országos Élelmezés-és Táplálkozástudományi Intézet, OETI) već sedmi put, sedmu godinu zaredom raspisuje kampanju poradi popularizacije racionalne potrošnje voda za učenike osnovnih škola u Mađarskoj pod nazivom HAPPY tjedan (Hungarian Aqua Promoting Program in the Young). Godišnje više desetaka tisuća djece pomoću nastavnog materijala interaktivnog značaja što ga je izradio OETI upoznaje se sa zdravom potrošnjom vodenih izvora i uporabom pitkih voda. Djeca se upoznaju iskustveno s prednostima upotrebe vode kao zdravog napitka.

U okviru HAPPY tjedna, u lukoviškoj osnovnoj školi, kako nam kaže nastavnica Anica Popović Biczak, ustrojene su brojne radionice u kojima su se pravili plakati, crtalo se, rješavali zadatci i pisale zadaće, natjecalo se u znanju kroz niz zanimljivih i sadržajnih kvizova. Nastavnici su se trudili skrenuti učenicima pozornost na važnost potrošnje vode. Napomenimo kako je škola kod nadlež-

noga vodoprivrednog poduzeća dobila u poklon dvije tisuće litara vode, čime će se smanjiti uplata na računu.

Tjedan čekanja proljeća u lukoviškoj školi

Od 23. do 27. ožujka priređen je Tjedan čekanja proljeća u lukoviškoj školi. U okviru Tjedna Đačka samouprava škole raspisala je razne programe: natjecanje u crtanju, izbor proljetne vile, šaranja pisanica... Svakog su se dana učenici upoznivali s raznim tehnikama šaranja pisanica, od starinskih do suvremenih, a na priloženim crtežima rezultati su toga.

Anica Popović Biczák

“Drausko proljeće” Sopje 2015.

DRAVAI TÁVASZ folklórtalálkozó
Kulturno folklorna manifestacija

10. - 11. travnja 2015.

1. Murter KLAPA “MELA”
2. Siće KUD “RADINJE”
3. Voćin KUD “VOĆIN”
4. Sopje KUD “PODRAVAC”
5. Orahovica KUD “CRKVARI”
6. Čadavica KUD “PODRAVINA”
7. Nova Bukovica KUD “LIPA”
8. Slatina KUD “DIKA”
9. Miljevci KUD “MATICA SLOVAČKA U MILJEVCIMA”
10. Lopar KUD “SAN MARINO”
11. Starin TS “BISERI DRAVE”
12. Pečuh KUD “TANAC”
13. Martinci ŽENSKI PJEVAČKI ZBOR “KORJENI”
14. Martinci ORKESTAR “PODRAVKA”
15. Barč KUD “PODRAVINA”
16. Šeljini ORKESTAR “ŠELJINSKI TAMBURAŠI”

PROGRAM MANIFESTACIJE

10. travnja 2015. (petak)

- 15.00 Kuhanje čobanca
- 19.00 Druženje (večera)
- 19.30 Nastup (koncert) Buco i „Sopjanski bečari”

11. travnja 2015. (subota)

- 14.00 – 15.00 Doček sudionika
- 16.00 Sveta Misa u Crkvi sv. Marije Magdalene u Sopju
- 17.00 Svečana povorka
- 18.00 Nastup KUD-ova
- 20.00 Večera i zabava za sve učesnike i goste

Mala stranica

Razglednica iz mog zavičaja

NAJLJEPŠE SI SELO MOJE MALO, SERDAHEL

Serdahel je pogranično hrvatsko naselje u Pomurju blizu grada Kaniže. Ima oko 1200 stanovnika koji su većinom Hrvati i govore na kajkavskom narječju.

Novoizgrađena rimokatolička crkva (sagrađena 1994. godine), u sredini naselja, posvećena je Srcu Isusovu.

Nazivaju je i „malom katedralom“.

U Serdahelu je obnovljena jedna stara „hiža“ koja služi kao zavičajna kuća.

Nedaleko od sela teče rijeka Mura koja čini granicu između Hrvatske i Mađarske.
„blagom dolinom titra u suncu...“
(S. Blažetin: Mura)

Obnovljena zgrada kurije Šari Fedak, nekadašnje imanje mađarske glumice, primadone.

U zgradi osnovne škole „Katarina Zrinski“ uči 120 učenika, u njoj ima osam učionica.

Balint Tot
uč. 5. r. serdahelske škole

Kazivanje stihova i proze u Serdahelu

U ožujku, već po običaju, u Serdahelu se održavaju Dani hrvatskoga jezika. U okviru toga Hrvatska osnovna škola «Katarina Zrinski», uz potporu Hrvatskog savjeta za pomoć nadarenim osobama, 18. ožujka priredila je regionalno natjecanje kazivanja stihova i proze na hrvatskome jeziku.

Na regionalno natjecanje kazivanja stihova i proze odazvalo se 34 učenika iz Osnovne škole „István Fekete“ iz Boršfe, keresturske Hrvatske osnovne škole „Nikola Zrinski“, sumartonske Osnovne škole „Sv. Stjepan“, domaće ustanove, odnosno iz međimurske prijateljske ustanove, draškovečke osnovne škole. Prethodno su održana mjesna natjecanja u narečenim ustanovama, a na regionalno natjecanje stigli su samo najbolji kazivači. Njih i njihove nastavnike pozdravila je Jelica Mihović Adam, nastavnica hrvatskoga jezika, te naglasila važnost njegovanja hrvatskoga književnog jezika, odnosno kajkavskog narječja. Spomenula je kako trećina od prijavljene djece odabrala pjesmu na zavičajnom govoru, stoga je moto

Predsjednica ocjenjivačkog suda Margit Mirić proglašava rezultate.

natjecanja bio ulomak pjesme „Najdraža riječ je ovdje KAJ“. Tamburaški sastav mjesne ustanove na početku natjecanja izveo je, također kajkavsku, popijevku „Vehni, vehni fijolica“.

Trebalo se pripremiti s jednom hrvatskom pjesmom ili pro-

U kategoriji za 1. – 2. razred bilo je tri prva mjesta. Osvojili su ih (slijeva): Dorica Novak, Botond Völgyi i Georgina Doboš

zom. Nitko od sudionika nije se prihvatio učenja proze, nego su se svi pripremili s recitacijama. Recitirane su pjesme naših autora Jolanke Tišler, Marka Dekića, Stipana Blažetina, međimurskih i drugih hrvatskih autora. Recitatori su se temeljno pripremili, podjednako točno naučili tekst, trudili se pravilno naglašavati, stoga je ocjenjivački sud u sastavu tri ravnateljice: Margit Mirić (predsjednica), Anice Kovač, Marije Biškopić Tišler, imao vrlo težak zadatak. Kod mnogih kazivača bili su jednaki bodovi, njih su svrstavali na isto mjesto, tako je u nekim kategorijama nastalo više prvih, drugih ili trećih mjesta. Iz svih kategorija najbolji recitatori prijavit će se na državno natjecanje kazivanja stihova i proze, na Croatiadu.

beta

Rezultati natjecanja

Kategorija za 1. – 2. razred:

I. mjesto: Dorica Novak, Georgina Doboš i Botond Völgyi

Kategorija za 3. – 4. razred

mjesto: Ramona Tot, Nora Matola

II. mjesto: Greta Lukač

III. mjesto: Dženifer Koler, Matija Kočiš

Kategorija za 5. – 6. razred

I. mjesto: Veronika Kos

II. mjesto: Hana Lukač, Kristijan Sabo

Kategorija za 7. – 8. razred:

I. mjesto: Bernadeta Turul

II. mjesto: Ana Tirasi, Nikoleta Šimon

Svi sudionici natjecanja

Osnovana udruga baranjskih Hrvata u Mađarskoj

U prostorijama semeljskoga Lovačkog doma, iz kojega je još sredinom srpnja 2014. potaknuto osnivanje udruge, održana je osnivačka skupština Lovačko-kulturno-gastronomskog društva baranjskih Hrvata u Mađarskoj. Skupštini je nazočilo 20 osnivača, uglavnom lovaca iz lovačkih društava s područja Baranjske županije, ali i iz Republike Hrvatske.

Prvi je predsjednik Udruge Marko Tiburcije Emberović-Šarošac, inače član Hrvatskoga lovačkog saveza, Semeljac, koji već desetak godina surađuje s lovačkim društvima iz Hrvatske, posebice s društvom iz Semeljaca nedaleko od Đakova. Napomenimo kako su Semelj i Semeljci prijateljska naselja, a suradnja se odvija zahvaljujući Hrvatskoj samoupravi naselja Semelja. Svečanost osnivanja otvorio je pozdravnim riječima i uvodnim izlaganjem Pečušac Đuro Kadija, predsjednik Lovačkog društva „Udvar“ i jedan od glavnih poticatelja osnivanja Udruge. Upoznao je okupljene s planovima i programom rada Udruge naglašujući kako joj je cilj stalno raditi na području lovstva i proširiti suradnju s drugim udrugama koje promiču dio lovstva vezan za kulturne i gastronomske sadržaje te kakvoću života i suživota. Udruga će raditi na području Mađarske i Republike Hrvatske, a posebice će surađivati s Lovačkim savezom Osječko-baranjske županije i Osijekom, koji je grad prijatelj s gradom Pečuhom.

Okupljenima se obratio i József Bodnár, predsjednik Lovačkog saveza „Baranja“. Svi nazočni suglasili su se s prijedlozima statuta Udruge, što ga je pročitao Szabolcs Szölösi, te je statut nakon manjih primjedaba jednoglasno prihvaćen. Za predsjednika udruge izabran je Marko Tiburcije Emberović-Šarošac iz Semelja, za tajnika Vjekoslav Filaković iz Mohača, a za nadzor rada Udruge izabran je Tibor Brozović iz Rende (Kisherend).

Goran Andrašević

Gradišćanska olimpijada po prvi put

„Ponovo svjedočenje za slogu i moć u Gradišću“

Na inicijativu Biserke Brindza, profesorice tjelovježbe u Dvojezičnoj školi „Mihovil Naković“, je cijelo Gradišće postalo na noge. Povezivanje škol u Gradišću i na športskom polju je nova ideja i novi dokaz da još postoju mogućnosti koje su realiziranja vrijedne. Hrvatska samouprava Koljnofa i domaća škola je odmah postala uz ideju. Već na Nakovićevom naticanju je škole informirala profesorica Biserka Brindza s nadom, da će se ova športska manifestacija čim prlje realizirati. Po nje riči „s pokretanjem Gradišćanskih olimpijskih igar željimo dati mogućnost našoj doci da se upoznaju, da se družu i da aktivno provedu svoje slobodno vrijeme.

Naglasak ne bi bio na postignuti rezultati, nego na radosti gibanja.“ Prvo naticanje je organizirano u malom nogometu i stolnom tenisu 6. marcijuša, u petak, u našoj školi.

Zahvaljujući Hrvatskoj samoupravi Kemlje i Petrovoga Sela, su se mogli naticati uz domaćine i učenici iz Bizonje, Kemlje i Petrovoga Sela. Drugo naticanje u štafetni igra za niže razrede će biti organizirano krajem maja u Koljnofu, na ku čekaju i ostale škole iz Gradišća koje imaju samo niže razrede. Već informacijov znate najti o olimpijadi na slijedećem linku: <http://gradiscanska-olimpijada.webnode.hu>.

Rezultati prve Gradišćanske olimpijade

Nogomet

IV. Kategorija

Kemlja
Petrovo Selo
Bizonja
Koljnof

III. Kategorija

1. Koljnof
2. Kemlja
3. Petrovo Selo

II. Kategorija

1. Kemlja
2. Koljnof

Najbolji igrači:

IV. Kategorija

Aron Hoós, Petrovo Selo
Mark Tarlós, Koljnof
Žolt Benković, Bizonja
István Cseh, Kemlja

III. Kategorija

David Friedrich, Koljnof
Adam Možolić, Kemlja
Bence Pataki, Petrovo Selo

II. Kategorija

Norbert Fran, Kemlja
Mark Friedrich, Koljnof

Stolni tenis

IV. Kategorija

Kevin Wagner, Petrovo Selo
Áron Hoós, Petrovo Selo
Akoš Jurašić, Petrovo Selo

III. Kategorija

Ivan Škrapić, Petrovo Selo
Andraš Horvat, Petrovo Selo
Tomica Brindza, Koljnof

II. Kategorija

Adam Kustor, Koljnof
Hana Mihtić, Koljnof
Szabina Visi, Koljnof

Divojke:

Réka Garamvölgyi, Koljnof
Kata Horvat, Koljnof
Kata Józsa, Kemlja

Ingrid Klemenšić

«KRLEŽINI» KOŠARKAŠI

Učenici pečuške Hrvatske škole Miroslava Krleže, gimnazijalci na županijskom prvenstvu igrali su završnu utakmicu i osvojili srebrnu medalju Đačke olimpijade B33 održane 20. veljače, i time stekli pravo sudjelovanja na regionalnom prvenstvu 18. ožujka u Turbalu (Törökbalint). Ondje su osvojili visoko treće mjesto, pa stekli pravo sudjelovanja na državnom prvenstvu u kategoriji B33 koje će biti u lipnju u Debrecinu. Na spomenutoj Đačkoj olimpijadi na županijskom natjecanju kapetan momčadi Veljko Dragašević osvojio je i naslov najboljeg strijelca. Članovi momčadi «Krlježinih» košarkaša jesu Danijel Blažetin (11. r.), Veljko Dragašević (12. a r.) Marko Mandić (9. r.), Boris Krnjajski (10. r.). Trener je «Krlježinih» košarkaša Sándor Földi.

Branka Pavić Blažetin

UPISI U PEČUŠKI HRVATSKI VRTIĆ

Upisi u Hrvatski vrtić „Miroslav Krleža“ bit će 27. travnja od 8 do 17 sati i 28. travnja od 8 do 16 sati. Odgojna godina u Hrvatskom vrtiću traje od 1. rujna 2015. do 31. kolovoza 2016. godine. Djelatnici vrtića 15. travnja očekuju djecu početnike na program «Što se u vrtiću radi?» Popodnevno je upoznavanje, od 16.30 do 18 sati.

BUDIMPEŠTA – Dana 26. ožujka, zasjedao je Narodnosni odbor Mađarskog parlamenta (mjesto: Országgyűlés Irodaháza I. kat, dvorana broj III). Predložen je bio ovaj dnevni red: 1) Saslušanje ministra Ministarstva ljudskih resursa Zoltána Baloga temeljem paragrafa §-41 zakona iz 2012. godine o Parlamentu godina XXXVI.; 2) Prijedlog odluke broj H/3779) o Izvješću javnoga pravobranitelja i zamjenika javnoga pravobranitelja za godinu 2013; 3) Rasprava i donošenje odluke o planu pisma koje se tiče javnih medija MTVA, što su ga sastavile Erika Köles Kissné i dr. Csúcs Lászlóné, temeljem odluke donesene na sjednici Narodnosnog odbora održane 16. ožujka; 4) Razno.

BUDIMPEŠTA – Odgajatelji i profesori dubrovačkoga Ženskog đaćkog doma i zagrebačkoga Učeničkog doma „Marija Jambrišak“ od 27. do 29. ožujka boravili su u prijateljskom posjetu Hrvatskoj školi. Posrijedi je dugoročna prijateljska suradnja tih ustanova, koja se temelji na razmjeni iskustava, kulturnih događanja i zajedničkih izleta. Domaćini i ovoga su puta dočekati zagrebačke i dubrovačke prijatelje s bogatim programom, uključujući i razgledanje znamenitosti mađarskoga glavnoga grada.

Petnaest godina Croatice

Poštovani!

Croatia NONPROFIT KFT., poduzeće za izdavačku i informativnu djelatnost Hrvata u Mađarskoj
GODINE 2015.

obilježava petnaestu obljetnicu djelatnosti
nizom priredaba po svim hrvatskim regijama u Mađarskoj
i SREDIŠNJOM SVEČANOŠĆU
2. kolovoza na obali Drave u BRLOBAŠU.

Obraćamo Vam se ovim putem
i pozivamo Vas na davanje prijedloga
o imenu glazbenog sastava koji bi nas
uveseljavao 1. kolovoza.

Svoje prijedloge šaljite na adresu
Croatia NONPROFIT kft.

1065 Budapest, Nagymező u. 68

ili putem e-mail adrese – croatia@croatia.hu
ili na web-stranicama

mcc. croatia.hu; www.glasnik.hu; radio.croatia.hu

ili na društvenim profilima

Hrvatski glasnik; Radio Croatia

Čekamo Vaše želje i prijedloge!

IZABABERITE GLAZBENI SASTAV

s kojim ćemo proslaviti

15. obljetnicu CROATICE.

Čaba Horvath
ravnatelj Croatice

DUŠNOK – Nekoliko Dušnočana prevedena načelnikom sela Petrom Palotajem svake godine odlazi na otok Visovac, na jedan od najprepoznatljivijih hrvatskih otočića koji se nalazi usred istoimenog jezera u Nacionalnom parku Krka, a svoju uređenost duguje franjevcima još od sredine 15. stoljeća. Ove godine zastupnik Hrvatske samouprave János Hévízi, njegov sin i Vince Šimonić putuju 18. travnja, a 23. priključit će im se i djelatnici dušnočke kablovske televizije László Szögyi, zastupnik Hrvatske samouprave, i Estera Tamaško koji će snimiti reportažu o Visovcu, tamošnjem samostanu i franjevcima. Osim na dušnočkoj televiziji reportaža će biti prikazana i na Televiziji Duna. Dušnočani će tjedan dana provesti među franjevcima na Visovcu pomažući u svakodnevnom uređivanju otoka i franjevačkog samostana.

SERDAHEL – Osnovna škola „Katarina Zrinski“ svake godine priređuje uskrсну radionicu za školarce i polaznike dječjeg vrtića. Nastavnica Jelica Adam Mihović predstavila je sudionicima radionice na koji se način izrađuju uskrсне pomorske pisаницe.